

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűvel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLÉN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

Biró Pál
felelős szerkesztő.

dr. Hám Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor.
negyedévre 3 kor.
— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűvel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termérték szerint egy négyszög centim
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár
kedvezmény.

Kossuth szelleme.

Szeptember 13.

Mint mikor a csillagsugaras égboltozatról az éjszaka világító fénye a sötétséget áttörve szűrődik le a ringó kalásztenger hullámzó áradatára, olyan hatalmas erővel, oly fenséges lángolással világít közzénk az emlékezet magasztos fényében Kossuth Lajos megdicsőült szelleme.

Azok, akik Kossuth nevével Zemplénavármegye székvárosában krajcáros uzsoraüzletet folytatnak és most az emlékezés ünnepi fényét is a piszkolkodó és személyeskedő hangmodorukkal gyalázzák: úgy rendezték a csatájukat, hogy nekünk éppen az ünnepi színünkben kellene erre a gyalázatos hangra megfelelni.

Am ez egyszer nem nyújthatjuk nekik az élvezetet és bármennyire is azon voltak, hogy ez ünnepi fényét az ő ilyen politikai üzérkedésükkel is homályosítsák, mai számunkat meg kell óvunk ettől a légbörtől és e számításuk elé gátat vetünk azzal, hogy ez alkalommal a heccekre és politikai attrakciókra számító passziójukat ki nem elégítjük.

Sokkal nemesebb, sokkalta dicsőbb, mérhetetlenül fenségesebb a mai emlékezésből kisugárzó szellem fényben uszó nagyszerű alakja, semhogy az ilyen apró és politikai heccekkel üzérkedő epigonokat észrevenni lehetne.

Holnap Kossuth Lajos születésének százados emlékére az első ünnepi aktus szikrája innen szülővármegyéje székvárosából fog kipattanni, hogy széles ez országban felgyújtva az emlékezés lángját, e vármegye ege felől vezesse végig megdicsőült szellemét az oltártüzekhez, ahonnan ez emlékezés napján feléje száll egy mindig dicsőséggel küzdő és reménykedő nemzet hálaímaja.

Hálaima azért, hogy láncaitól szabadított fel egy nemzet-államot alkotó népsereget, hálaima azért, hogy a szabadelvűség tiszta és szeplőtlen zászlaját a magyar nemzeti fejlődés lobogó jelvényévé szentesítette. És ha a politikai hitelvek különböző mesgyéjén, de mindenkor a nemzeti fejlődés érdekében különböznek a módok, melyek egyetlen cél felé törekszenek: e mai szellem lelkéből sugárzott ki a hit, hogy mindez csak a *szabadelvűség* tisztaság, szabad mezében, sem korlátokat, sem semmiféle egyéni vagy kasztszerű korlátoltságot, sem politikai elfogultságot, sem az elvadult türelmetlenséget nem ismerő politikai hitelvek jegyében vezethet egészséges fejlődésre.

Holnap reggel büszkébb lesz ez a város, mint a triumfussal övezett hadvezér fogadásakor a nagy Róma, a világ legbüszkébb polgárainak világot hódító városa.

Ugyan hol van az emberi képzeletnek az a mértéke, amely a csaták dülő zaján győzedelmeskedő hadvezér triumfját összemérni tudná azzal a győzelemmel, amelynek fegyverét az *eszme*, erejét a *szív*, gyújtó lángját a *hazaszeretet* és győzelmét a *nemzeti ébredés* hatalmas áradata sodorta egy jövőt, korszakot és életet változtató haladás felé.

Ez a győzelmi babér ékesítette Kossuth Lajos nemes homlokát mindvégig, amint az ébredő nemzetet a feltámadási processzusán végigvezette, a nemzeti fejlődés útjára terelte és a nyugoti haladás útját egy hatalmas politikai renesszanszal megnyitotta.

Az *eszme*, a *szív* és a *hazaszeretet* gyökeréből sarjadtak e babérlevelek és ma e babérlevelek fényén át, a nemzeti ébredés dicső emlékezésével együtt ünnepeljük azt a napot, amelyen a monoki bölcsőből világosság borult ez új világra.

Ez új világnak egyik szerény kis állomása volt az a ház, amelyben Kossuth Lajos itt ügyvédkedett e város falai közt és amelyet holnaptól kezdve emléktábla díszít.

Ez az emléktábla e napnak márványba vésett emléke lesz. Az a fellángoló emlékezés pedig, amelylyel Kossuth sátoraljaújhelyi szereplésének minden szinteréről ég felé fog szárnyalni az ünnepi szózat, minden szívbe bele fogja égetni e napnak gyönyörűségét.

Velők: a negyvennyolcas napok viharedzett katonáival, a régi honvédek tiszteletparancsoló ősz csapatával vonul ki erre a napra Zemplénavármegye, a testületek, egyletek, a város és megye társadalma hogy ez ünnepi szinpompa nagyszerűségét fehér hajuk tiszta színével vonják körül.

A tiszta érzésnek ez a poétikusan megtestesített fehér jelképe vonja körül ezen a napon Kossuth megdicsőült szellemét, a hazaszeretet vörös lángjával csókolódva és a természet zöld reményével ékitve: a nemzeti szín hármasszent jegyében.

És ez a szinpompa, a nemzet minden igaz fiának e szent jelvénye, legyen hű jelképe ez ünnepelésben annak, hogy Kossuth szelleme a hazafias érzés tiszta színével hatja át szívünket és lelkünket.

Aki pedig ma is heccelődni akar, az várjon egy kevéssé. Ezt a napot mi nemesebb érzéssel tiszteljük, semhogy ilyes vágyakat ezuttal kielégithessünk.

Kossuth-ünnepek.

— Saját tudósítónktól. —

— szept. 13.

Hazánk nagy fiának, Kossuth Lajosnak születése századik évfordulóját lelkesen készül megünnepelni az egész vármegye. Lázás előkészületek folynak minden nagyobb községben; ki-ki a maga hazafias ünnepre. Hevesebben dobog minden magyar szive és igaz örömmel várja a ritka évfordulót, amikor majd elrebeg egy imát, hogy hálát adjon a Mindenható-nak azért a különös kegyeért, hogy nekünk magyaroknak adta Kossuth Lajost.

Mi ujhelyiek ma, vasárnap ünnepeljük e százados évfordulót. Erősen hisszük, hogy az ünnepelés fényes, nagyszabású lesz, méltó ahhoz, akinek emlékére szenteljük e napot.

Vármegyénk legtöbb helyén azonban, ahol szintén megemlékeznek Kossuthról, szeptember 19-én, az évforduló napján, vagy szept. 21-én ünnepelnek. Ezekről, az előző számunkban közölt tudósítások után most még a következőket kapjuk:

Az ügyvédi kar Kossuth emlékéért. A sátoraljaujhelyi ügyvédi kar nevében Ambrózy Nándor elnök a következő meghívót bocsájtotta ki az ügyvédi karhoz: „Kossuth Lajos születésének századik évfordulóját ünnepeli városunk közönsége. Ezen kegyeletes ünnepen testületileg kell részt vennie a sátoraljaujhelyi ügyvédi karnak, melynek hazánk örök emlékü nagy fia egykor tagja és büszkesége volt. Felhívjuk ennél fogva tisztelt tagtársainkat, miszerint a jelzett napon d. e. 8 órakor a vármegyházánál gyülekezni és az ügyvédi kar elnökének vezetése alatt az ünnepségeken testületileg résztvenni méltóztassanak.

A helybeli főgymnázium Kossuth ünnepe ma folyt le hazafias lelkesedés között a főgymnáziumi ifjuság és nagy számu hölgy- és férfi közönség részvételével. Erről az ünnepéről szóló részletes tudósításunkat lapunk más helyén találják olvasóink.

A ZEMPLEN TÁRCZÁJA.

Monok.

Szól a világ: Kossuth enyém!
Legnagyobb emberem.
A nemzet szól: Kossuth enyém!
Nagygyá úgy nőtt velem.

S a kis város a völgy felett,
Mint egy anya, mosolyg:
Tiétek fényes tettei,
Enyém bölcsője volt.

(1892.) Zempléni Árpád.

Mikor született Kossuth?

Drága egy történeti relikviát rejt magában a tályai ág. hitvallású egyház levelesládája. Kossuth Lajosnak azt az 1874. május 4-én kelt levelét, melyet a Zemplén t. olvasóközönségének alább a „100-ik évforduló“ alkalmából bemutatni kötelességünknek ösmertünk.

A dolog jól megértéséhez pár szónyi magyarázatra van szükség.

Tályán a régibb anyakönyvet, melybe Kossuth Lajos születésének adatait bejegyezte a lelkész, az 1810-ben Tályán pusztított tűzvész elhamvasztotta.

A sátoraljaujhelyi dalárda — a polgármester meghívása folytán — folyó hó 12-én Petsár Gyula alelnök elnökle mellett tartott választmányi ülésén egyhangulag elhatározta, hogy a Kossuth-ünnepen részt vesz és egy énekszámot fog a vármegyháza előtt lefolyó ünnepségek keretében előadni.

A házak föllobogozása — ünnepek bezárása. A város polgármestere falragaszok útján felkérte a város közönségét, hogy az ünnep alkalmából házaikat lobogózzák föl, — a kereskedőket pedig, hogy üzleteiket reggel 8 órától kezdve az ünnep tartama alatt tartsák zárva.

Monokon, Kossuth Lajos szülőhelyén szeptember 21-én vasárnap délután 3 órakor diszkozyülés lesz, a melyen az ünnepi beszédet Dr. Kovács Gábor ügyvéd fogja tartani. Monok képviselőtestületének diszkozyülésén Sátoraljaujhelyből is számosan vesznek részt. A Monokra utazók szeptember 21-én déli 12 óra 13 perccor indulnak innen.

Király-Helmecen a jövő vasárnap szeptember hó 21-én tartják meg a Kossuth-ünnepet. A különböző felekezeti templomokban istentisztelet tartanak. A róm. kath. templomban Farkas Róbert premontrei rendi lelkész tartja az istentiszteletet s utána a város fő-terén Dr. Tarczy Pál ügyvéd mond ünnepi beszédet. Délben közebb lesz, estére pedig fáklyamenettel bejárják a város főbb utcáit és kivilágítják a várost.

Lapunk vidéki tudósítóit e helyütt felkérjük, sziveskedjenek a Kossuth-ünnepekről részletes tudósításaikat a lehető legrövidebb idő alatt beküldeni.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter Kovács Pál segédjegyzőt a jóssefalvi anyakönyvi kerületbe — a születési és halálozási anyakönyvek vezetésére szorító hatáskörrel — anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki.

(Elismerés. A gálszécsi és a varannói járásek ama tisztviselőinek, kik a szolgabírói hivatalokban a hadsereg-mozgósítás előmunkálatait vezetik, elismerését nyilvánította a honvédelemügyi kir. miniszter és kívánta, hogy ez elismerés az illetőknek nyilvános uton is tudtul adassék.

A 70-es években egyszer csak azon vette észre magát a nemzet, hogy legnagyobb élő fiának, Kossuth Lajosnak születése idejéről nincsenek megbízható adatai. Hajász Pál tályai ág. lelkész a hazafiúi érdem, hogy Turinba írott levelével alkalmat szolgáltatott arra, válasza, mely Kossuth Lajos tollával írva lapunk mai számából közismeretűvé válik.

Amint ez a levél Tályára megérkezett, betűről-betűre menő formai pontossággal beiktatta azt Hajász lelkész az 1810-iki tűzvész után nyitott anyakönyv első lapjára. A levelet magát, mint már említettük is, szent pietással az egyház levelesládájában őrzik.

Betűszerinti magyarsággal ekként következik, olvassa mindenki kegyeletes megilletődéssel:

Baraccone di Collegno Prov. di Torino.
Május 4-én 1874.

Nagytisztelű Lelkész ur!

En ugyan bármi nagy emberre nézve is, annál inkább igénytelen személyemre nézve, nem magánjogi, hanem történelmi érdek szempontjából nagyon henye dolognak tartom annak kutatását, hogy ki, mely na-

(A vármegyei fegyelmi bíróság f. hó 11-én, Hadik Béla gróf főispán elnökle mellett tartott ülésén Kossuth Elek szinai főszolgabírónak nyugalmaztatását tudomásul vette.

(Lasztómer község Laborcz folyó parti részét veszedelem fenyegeti, mert az ott építkezett lakosságot tűzhelyétől való megfosztással fenyegeti a partszaggató Laborcz vize. Mivel az érdekelt lakosság a legszegényebb néposztályhoz tartozik és így a veszedelemtől védekezni saját erejéből képtelen: a vármegye közigazgatási bizottsága felterjesztést intézett a földmívelésügyi kir. miniszterhez, hogy a partbiztosítással kapcsolatos költségeket tárcája terhére átvenni kegyeskedjék.

(Bodrog-Keresztur községben tegnapelőtt járt kint a küldöttség, mely a közigazgatási bejárás fogantatása után teljesítendőnek találta, hogy ott táviróállomás létesítesék. Így most már egészen bizonyos dolog, hogy Tokaj-Hegyaljánknak ez a tekintélyes községe, B.-Keresztur is bekapcsolódik az ország-világ táviróforgalmába.

(Pályázat. A vármegye Hivatalos Lap-ja mai számában közli, hogy a sókúti segédjegyzői állás, melynek javadalmazása évi 700 korona, megüresedett és a f. hó 25-én (huszonötödikén) fog választás útján betöltetni.

JEGYZETEK

a hétről.

Abból az országos ünnepből, mely Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulója alkalmával a lelkesedés lángjával ragyog fel s szerte a hazában minden magyar szivet megdobogtat, jelentőségében kiválik a mi lokális ünnepünk. Ez a föld szülte a nagy reformátort, minden idők legragyogóbb magyar államférfiát és hogy fényes pályáján, mely ime a megdicsőülés, a halhatatlanság fényében tündökölt, eljutott addig, hogy most minden magyar szívében él az ő nemes életének története, része van ennek a levegőnek, mely az ifju Kossuthot körülvette. A szabadság, a tiszta eszmék levegője ez. S itt álmodott a magyar dicsőségről, nagyságról álmokat a próféta, aki aztán igyekezett álmait valóra váltani. Felrázta tedpedéséből az alvó nemzetet, új eszmék kelték szárnyra általa, törekvések, küzdelmek áradata keletkezett nyomán. Ez a zempléni föld adta őt a hazának, okunk van tehát arra, hogy az országos ünnepségből a miénk kiváljon.

pon született, miután ez a nyomokat, miket egy vagy más ember tetteiben s eszmékben maga után hátrahagyhatott, sem meg nem örökítheti, ha veszendők, sem el nem törülheti, ha maradandók: mindazáltal Nagytiszteletűség iránti tekintetből teljes szíjjel adok annyi felvilágosítást ápril 26-áról keltezett levelében hoztam intézett kérdésére, amennyit adhatok. Feleletem azonban csonka lehet, mert azt tudom ugyan, hogy hol s mely évben születtem, de születésem napját nem tudom, s hónapja felől sem vagyok bizonyos.

Szüleim helyesen vannak a velem közölt keresztelési bevallásban megnevezve. Atyám kossuthi és udvardi Kossuth László volt; s mert a László nevet ugyanazon egy időben családomban többen viselték (László volt a s.-a-ujhelyi járás főszolgabírója, ki Magyar-Jesztreben, szintugy László volt, ki Szalókon lakott, mindkettő Zemplénmegyében, családom ezen ága r. catholicus volt, a mi águnk evangélikus) megjegyzem: hogy atyám családom ősrégi fészkeben, Kossuthon Turóczmegyében született, fia volt Kossuth Pálnak és Benyiczky Zsuzsannának. Anyám volt Wéber Saralta, Tyrlingy Wéber Andrásnak (a 17-ik századbeli vallási üldöztetések egyik vértanúja utódjának és Hidegkőy Erzsébet leánya, ki Zemplén-

Kossuth nevét zengi most minden ajak. Szózatok ódák dicsőítik nagyságát. Lendületes cikkeket, beszédek kommentálják századokra kiható működését. Szívünket az öröm mámorá tölti el, látván, hogy így megértették az apostol eszméit. A tiszta, szent és igaz eszméket, melyeket azóta annyiszor próbáltak pártélokra kisa-játítani. De nem sikerült. Mert Kossuth eszméi az egész országé. Az ő szelleme tisztán ragyog át mult idők ködén s jövőndő századokra veti előre világát. Ilyen égi fényességet kiesi lámpába beszorítani nem lehet.

Legyen tehát ez az ünnep az ő hatalmas képével összefoglaló tanítás arról, hogy csak az egységes magyar nemzet boldogulhat. Közös érzésben, a haza szeretetében dobogjanak össze sziveink s mig Kossuth szent nevét áhitattal emlíjük, szállja meg lelkeinket az ő szelleme. A békéltető, a gyűlölséget eloszlató szellem, melynek jelszava egy legyen az ő jelszavával: a haza minden előtt!

Ha pedig majd leteltek az ünnepnapok, melyek sziveinket erősítik a hazafiságban, lássunk újra a komoly munkához s küzdjünk hazánk boldogulásáért. Anyagi erőink javulása maga után fogja vonni az általános fellendülést, a magasabb színvonalat minden téren: gazdasági s szellemi téren egyaránt. Figyeljük éberen az eseményeket, tanuljunk s küzdjünk fáradhatatlanul.

A mult héten a Hegyalja anyagi érdekét igen erősen érintő, gazdaságilag rendkívül fontos esemény játszódott le — Verseczen. Értjük a verseczi borászati és borkereskedelmi kongresszust, mely annyi jóra való eszmét vetett fel, hogyha csak egy része is megvalósul, nagyot lendít rajtunk. Különösen figyelmébe ajánljuk azoknak, akiket illet — bortermelőknél és borkereskedőknek egyaránt — a Molnár Lipót előadását a borértekesítés akadályairól. Azt a határozati javaslatot, melyet ő benyújtott, s mely a magyar bor s annak értékesítése iránt a megrendült bizalomnak újból való megerősítését célozza, jól véssé elméjébe minden bortermelő s küzdjön annak megvalósításáért, mert ily precíz összefoglalás az orvoslás módjainak még alig hallottuk. Minden erőnkre, okosságunkra szükségünk van abban a harcban, mely egyik legfontosabb gazdasági kérdésünkben ezekben az időkben fog lezajlani.

A szellemi nivó emelkedésének egyik kicsi, de jellemző példája az,

megyében Liszván született, hol atyja a Mária-Terézia idejébeni háborúk alatt szerzett katonai érdeme jutalmául kapott postaállomást bírta.

En magam e születtől 1802-ben születtem Zemplénmegyében, Monokon, hol atyám ifju korában a gróf Andrássy-család uradalmi ügyvéde volt.

Ennyi az, amit egész bizonyossággal mondhatok. Többet nem.

Emlékszem az aranyozott, rézesattos nagy bibliára, melyből szokás volt atyám házában vasárnaponként néhány fejezetet felolvasni s egy-egy zsolnárt elénekelni, s melybe az én s nővéreim születésnapjaink, a keresztelés adataival, ősi szokás szerint be volt jegyezve. A szüleim iránti kegyeletnél fogva ereklyéül becsültem ezen rézesattos bibliát, ha megvolna. De nines. Elpusztult az is viharos életem fergetegeiben, mint sok egyéb, mire ész és szív becsét helyeztek. S mert vidékünkön s koromban inkább a tágas körben ismert név, mint születésnapokat volt szokásban „megülni“; én pedig emlékezőtehetségem fiókjában nem igen tartottam érdekesnek hasznosabb dolgoktól helyet lopni a csekély magamra vonatkozó biographiai akták számára, hát biz' én lassan-lassan születésem napját és hónapját elfelejtettem emlékemben megtar-

amit Komjáthy János, a kassai és sátoraljai helyi színigazgató a kassai idény megkezdése alkalmával közreadott jelentésében mond. Az ambiciózus direktor ugyanis ezeket a helyes eszméket hangoztatja:

„Az a meggyőződésem, hogy a magyar városok nem azért emelték és tartják fenn — sokszor anyagi megértetlenséggel — a színházakat, hogy csak szórakozásra, üres időtöltésre alkalmas hely legyen. A nemzet ifjúságának egy része nem azért választotta életpályául a művészetet, hogy időnként emberi méltóságából kivetkőzve bohóckodjék, hanem azért, hogy az a színház, az izlés, a becsületes művészetre törekvés, a hazaszeretet hajléka legyen, a színészek nemes és lelkesítő hivatást töltve emelt fővel járhasanak polgártársaink között.”

HIREK.

Krónika.

Kossuth-ünnep.

Hozsán' zendül a kéklő hegyek ormán,
Hozsánna kél a pusztá parlagon;
Hozsánna zeng a bérci sziklaháton,
Hozsánna kél a tilinkó dalon.
Ünnep van ma a fényes palotákba,
Fényes ünnep díszszobák során,
Templomba zendül háládó zsolozsma
S áhitat ül a zsellér-nép lakán.

Am szívemet zengő zsolozsma hangja,
Fényes terembe mondott díszbeszéd:
Dialmi ének felesapó akkordja,
Mi szertehordja Kossuth szent nevét:
Nem hatja meg, alig heviti lángra,
Hisz' ünnepelni oly szokott dolog,
Hisz' annyi fény közt épen a lidércfény
Mely kél, kápráztat s aztán ellobog...
—th.

A főgymnáziumi Kossuth-emléktábla leleplezési ünnepe.

— Saját tudósítónktól. —

— szept. 13.

Lélekemelő hazafias ünnepet ült ma délelőtt a helybeli főgymnázium ifjúsága. Nagynevű elődjének, Kossuth Lajos emlékének szentelt ünnepet nagyszámu érdeklődő közönség részvételével. A rom. kath. főgymnáziumi Klostromtéri új épületének szögletébe elhelyezett Kossuth-emléktáblát leleplezték le nagy ünnepélyességek között. A hazafias ünnep délelőtt 9 órakor vette kezdetét a kegyesrendiek templomában tartott istentisztelettel.

tani. Mind-össze is azon negatív remissenciám van felőlük, hogy nem a légmérsékleti változékonyság hónapjában, nem áprilisban születtem, hanem — hogy mikor? azt teljes bizonyossággal meg nem mondhatom. Ugy rémlik előttem, hogy szeptember 16-ika és 19-ike közt; alkalmasint 19-én. De nem merném reá szavamat adni, ám-bár gyanitom, hogy az eseménynél, mely számomra but sokat, örömet vajmi keveset hozott, alkalmasint jelen voltam, bár ha talán burokban is, mert burokban születtem, mely azonban az én esetemben bizony nem igazolta a népies babona-hitet, hogy „burokban születni szerencsét jelent.”

Tehát ha az anyakönyvtartási pontosság, a csorba keresztelési bevallás kitöltését csakugyan megkivánná, méltóztassék odajegyezni nevem mellé, hogy születésem hónapja s napja nem tudatik. Mindennek meg van a maga haszna. Születésem napja nem lévén tudva, nem lesz nap, amely emlékezetemet feléleszse, s így nevem hamarabb lesüllyed oda, hová vágyakozom, a feledékenység örvényébe.

Adja át lelkész ur, kérem, öreg kortársam s barátomnak, Nagytiszteletű Nagy Mihály lelkész urnak barátságos üdvözlőmet s fogadja ön szívesen nagyrabecsülésem kijelentését.

Kossuth Lajos.

A templomot színültig megtöltötte a közönség. Hölgyek és urak vegyestettek részt az ünnepi misén, azonkívül a főgymnázium ifjúsága is teljes számban volt jelen tanáraik vezetésével, nemzetiszínű lobogójukkal.

Az ünnepi misét Freesz Endre kegyesrendi tanár szolgáltatta. Mise alatt a kóruson Somogyi tanár dirigálása mellett a főgymnázium egyházi énekkara énekelt. A mise befejeztével az ünnepi ifjúság és közönség a Klostrom-térre vonult, ahol a főgymnázium új szárnyépületének szögletébe elhelyezett Kossuth-emléktábla leleplezése következett a rendező-bizottság által összeállított műsor szerint.

A klostrom-teret egészen ellepte a közönség. Az emléktáblával szemben volt fölállapítva az emelvény, előtte az ifjúsági énekiskola s azután a főgymnázium ifjúsága nemzetiszínű lobogója alatt helyezkedett el.

Elsőbben a szózatot énekelte el az ifjúsági énekiskola Somogyi tanár vezetésével. Azután dr. Perényi József kegyesrendi tanár lépett az emelvényre és határozott, a közönséget sokszor magával ragadó hazafias érzéstől sugalt ünnepi beszédet tartott. A szónokot a beszéd befejezése után lelkesen megéljenezték.

Ezután Rákosi Viktor Fohász-át mondta el Sebök Elek VIII. o. tanuló, melyet Péchy Dezső VIII. o. tanuló szavalata követett. Kossuth emlékeztét (Illyés Bálinttól) szavalta el érzéssel.

Utána ismét az ifjúsági énekiskola énekelte el a Honfidal és Thuránszky László II. o. t. szavalta el tüzzel is kedves pointírozással, Reviczky Gyulának Szeresd hazádat című költeményét.

A szép hazafias ünnep befejezésül az ifjúsági énekiskola a közönséggel együtt elénekelte a Hymnuszt s ezzel a sátoraljai helyi rom. kath. főgymnázium történetében örök emlékeztető hazafias ünnep befejezést nyert.

A Kossuth-emléktábla fekete márványból készült, szürke kerettel és arany betűkkel.

A tábla fölirata ez:

E gimnázium növendéke volt
KOSSUTH LAJOS

1810—1816.

A nagy előd emlékének
a főgymnázium ifjúsága. 1901.

Kossuth, mint Ujhely megmentője.

Hazánkat az 1831-ik évben nagy csapás látogatta meg: a kolera, mely főleg a rosszul táplálkozó és egészségtelen lakó helyeken tengődő föld népe között pusztított.

A tudatlan nép rémületét lelkiismeretlen izgatók, kik minden zavar alkalmával előtűntek, arra használták föl, hogy saját földes urai ellen bujtogatták. Elhitették vele, hogy a papság és nemesség megmérgezte a kutakat, nehogy a parasztság tulszaporodjék s rájuk nézve veszedelmessé váljék, azért nem hálnak az urak, csak a parasztok.

A tudatlan nép készséggel fogadta az izgatásokat s csakhamar tömegbe csoportosult s kezdte megtámadni a községeket s kisebb városokat is.

Zemplénum megye parasztjai is föl lettek bujtogatva, s számos ur lakot feldúltak s több családot fölkoncoltak. Az Andrássy-uradalom parasztjai is részt vettek a lázadásban s minthogy Ujhelyben volt az uradalmi tisztség középpontja, megrohanták Ujhelyt is és ostrom alá fogták.

A városban nagy lett az ijedelem s mindenki elvesztette fejét, egyedül Kossuth nem, ki a helyi járvány bizottságnak elnöke, vagy mint magamagát nevezte a „vesztglő házra felügyelő táblabíró” volt. Összedobol-

Kossuth Lajos emléke.

— szept. 13.

Föl a szívekkel! Dobogjon fenn a hazafias érzéstől dagadó kebel, lobogjon magasra a szent láng, világítsa be a mult egész századát, melynek fénye, dicsősége az ő nagy nevéhez, dicső szelleméhez fűződik.

A magyar nemzetet ő tette szabaddá, dicsővé; általa adatott vissza önmagának. Övé a hir, övé a dicsőség, áldassék szent emléke!

„Föl nemzetem apraja, nagyja!”
Oszály, rang és pártkülönbség nélkül egyesüljünk a nagy és dicső emlékek oltártűzénél, mely olvasztó erejével megszabadít a földi salaktól; tiszta és nemes ércként egygyé olvaszt bennünket egy szent eszme, a hazaszeretet szolgálatában.

Ez eszme szolgálatában nem vagyunk különbek egymástól, mindenki a maga módja és ereje szerint adozik és ha versenyre is kelünk egymással, legyen a verseny nemes, ment minden magánérdek és haszonleséstől; ne vegye bérbe senki a másik rovására vagy ócsárlására, legyen közös templom, hol egy igaz istent imádunk. Egyenlő jogunk van hozzá, mert hiszen egyenlő kötelességet is ró reánk.

Dicséret és elismerés illeti a hazafiasan gondolkozó, minden nemes és közügy iránt lelkesülni tudó derék bizottsági tagokat, kik kezükbe vették e hazafias ünnep rendezését, mert ily hazafias ünnepeknek nagy erkölcsi nevelő, oktató és nemesítő hatása van a népre, különösen pedig az ifjúságra, mint a jövő nemzedék letéteményeseire.

Erről lévén szó, dicsőretek említem föl a k. r. főgimn. igazgatójának és a tanári karnak bölcs és hazafias elhatározását, hogy a Kossuth emléktábla leleplezését ez alkalomra tették. Az ifjúságra maradandó hatása leszen e hazafias ténykedésnek; noha számtalan alkalom nyílik az ifjúság vezetőinek a hazafias érzés ápolására, mégis a leghasznosabb az ily alkalmak felhasználása. Csak mellesleg említem fel, hogy a kegyes tanítórend, mely századok óta szolgálja a nemzetet a tanügy terén való leghasznosabb és leghazafiasabb működésével, ily nemes ténykedéssel adja meg a választ a közelben feléje szórt igaztalan vádra és támadásra.

* * *

Valóban nagyon sajnálatos, hogy a járvány miatt az elemi iskolák növendékei nem lesznek részesei e hazafias ünnepnek. A fogékony gyermeki

tata a lakosokat a piacon s itt egy lelkes beszéddel bátorságot oltott beléjük, felhívta őket, hogy családjuk s tüzhegyük védelmére fogjanak fegyvert s városukat védjék meg. A föllekesített lakosság szót fogadott, Kossuth ajánlatára egy katonaviselt egyént vezetőknek választott, s annak intézkedései mellett sikerült is megmenteni a várost.

Ez ostrom idején a meglepett városban jelentkezni kezdett az éhség, a lakosság nélkülözéseket szenvedett. Ekkor az ostromló parasztok megemlékezvén az irántuk, mint uradalmi ügyész, mindig oly humanusaan viselkedett Kossuthról s tudván azt, hogy ő egész családjával együtt szintén ki van téve az éhínségnek, naponta beküldték az egész család számára az élelmi szereket, biztosítva az aggódó családot, hogy bántódása akkor sem lesz, ha hatalmukba kerítik a várost. Ez azonban nem történt meg, mivel a Kassáról közeledő katonaság hírére a parasztság szétoszlott s visszatért hajlékaiba.

Kossuthnak azonban ugy lelkületére, valamint állására is igen nagy hatással volt ez esemény.

Mint éles eszű ember, ő a baj okát mélyebben kereste, mint mások. Mig a világ csak a bujtogatást látta, ő tisztában volt vele, hogy e mozgalomnak legfőbb oka a köznép nyomorúságos helyzetében van. A megle-

szív a legjobb talaj ily nemes magnak befogadására, mert lélekemelő látvány lett volna a város összes iskoláinak majdnem 2000 főre menő gyermek-seregével ünnepi körmenetet rendezni a város terein.

Ohajtandó volna estve rendezendő fátylas körmenettel hazafias dalok éneklésével a népet belevonni, hazafias érzését kielégíteni.

* * *

Kossuth Lajos a nép atyja, boldogítója, megváltója volt, egy nemes eszmévé vált, egy oltár, melyen égni fog nemcsak a nemzeti kegyelet, de a nemzeti önbizalom és a nemzeti vágyak kiolthatatlan lángja is, a mely a jelen sivárságában megvilágítja a multak dicsőségét és bevilágítja a jövő ködébe, éltetve és ápolva a reményiséget, melyről a nemzet le nem mond soha. . . . .!

Szabó (Schneider) Jakab.

Lapunk mai száma tekintettel a Kossuth ünnepre nem tegnap este rendezés megjelenési idejében, hanem az ünnep napján ma vasárnap reggel jelent meg.

— Főispáni látogatás. Nagymihályról írják: Gróf Hadik Béla vármegyénk közszeretében álló főispánja e hó 9-én Nagymihályba érkezett és Isépy Zoltán szolgabíró kísérete mellett több helyen magánlátogatást tett. Meglátogatta Oppitz Sándor rom. kat. Karczub Pál gör. kat. és Ehrenfeld Simon izraelita lelkészeket ezenkívül Szirmay József, Cibur Bertalan, Fröhlich Gyula, Polányi Géza kir. közjegyző, Matyasovszky Mór kir. járásbíró és Mathiász József iskola-igazgatót. A főispán ezután az állami iskolát és a kórházat tekintette meg. Különösen utóbbi helyen időzőt soká s dr. Widder Márk járási tiszti orvos kalauzolásával a kórtermeket és az új építkezést behatóan megismerléte. Főispánunk élénken érdeklődött a nagymihályi társadalmi viszonyok iránt és szeretettel méltóságával mindenkit lebilincsel. A főispán Sztáray Sándor gróf vendége volt és az esteli vonattal visszautazott Újhelybe.

Mailáth József gróf a mádi tűzkárosultaknak. Mint illetékes helyről értesülünk, Mailáth József gróf a mádi tűzkárosultak részére karádi uradalmából 100 métermázsza buzát küldetett. A szerencsétlenül járt szegény mádiak nyomorának enyhítése a legnagyobb elismerés e nemes cselekedet dicséretéhez.

gedett népet fölbujtatni nem lehet, ellenben a helyzetében elégedetlen nép minden alkalmat megragad arra, hogy elnyomói ellen sikra szálljon, szerinte nem a nép hibás, hanem annak elnyomói, mivel ezek közvetett okai a lázadásnak. És Kossuth ezen nézetnek kifejezést is adott, hozzátevéen egyuttal, hogy ez állapotok nagy veszedelmet rejtenek méhükben a jövőre is.

A parasztság ellen ingerült nemesség bosszankodva hallotta a józan felfogás ezen szavait. Kossuthot kezdtek gyanúsítani, hogy egyetért a lázadókkal, s hogy a parasztok is csak azért kímélték őt. Irigyei még szitották a híreket s Kossuth csakhamar tapasztalni kezdte, hogy a vármegye legelőkelőbbjei idegenkedéssel fordulnak el tőle. Megragadta tehát az alkalmat, hogy nyomasztó helyzetéből szabaduljon, s elfogadta azon ajánlatot, hogy több főurat képviseljen a pozsonyi országgyűlésen, hová ezek menni nem akartak.

A tapasztaltak azonban megértették benne azt a hitet, hogy a mélyen elnyomott föld népének helyzetén segíteni nemcsak emberbaráti, de hazafiai kötelesség is, s ezért avval az elhatározással távozott hazulról s ment föl az országgyűlésre, hogy szent kötelességének fogja ismerni tehetsége szerint előmozdítani a nép felszabadítását. (sz. k.)

— **Esküvő.** *Szieber* Ede kir. tanácsos, tankerületi főgazgató leányával, *Margittal* e napokban tartotta esküvőjét *Dénes* Károly temesvári segédtanfelügyelő.

— **Katonák érkezése.** A felvidéken tartott hadgyakorlatokat befejezték és a sátorlajuhelyen a múlt hónapban átvonuló katonaság most tér vissza állomási helyére. Ez éjjel öt katonai vonat megy át Sátorlajuhelyen, holnap ismét öt vonat érkezik katonasággal a helybeli pályaudvarba. Innen rövid tartózkodás után hazá utaznak. — A mi honvédszólóaljunk is vasárnap, szept. 14-én délután 5 óra tájban érkezik Sátorlajuhelybe katonai vonattal.

— **Kettős esküvő** készül Alsó-Bereczkiben. Ugyanis *Berecz* Károly ottani tanító és m. kir. postamester, lapunk munkatársa leánya *Vilma*, *Botka* Gyulával, és fia *Keroly* *Sallay* Mariskával fognak ez év okt. hó 14-én egymásnak örök hűséget esküdni.

— **Honvédelőrzési szemle** lesz folyó évi október 2-án városunkban. A Sátorlajuhelyben lakó azon honvédtartalékosok és póttartalékosok, kik ez évben fegyvergyakorlatot nem tettek, — a szemlén jelentkezni tartoznak.

— **Dinnye-héjak.** Nap-nap mellett székérszámra hozzák a dinnyéket. A piac telve van velök, sőt még egyes üzletekben is árusítják. A sok rossz dinnyé mihamar tudadnak az elárúsítók s a vevők közül a köznép — elég könnyelműen és helytelenül — amint az utca elfogyasztotta a dinnyét, héját eldobja. Így kerül azután nemcsak az utca közepére, de a járdára is annyi dinnye-héj, hogy az arra járók alig képesek kitérni a sok sikamlós hulladékra. A dinnye-héjaknak ilyen esztelen eldobálása eredményezi azután azt a sok balesetet, melyek mostanában napirenden vannak. Hol itt, hol amott esúszik el egy-egy járókelő az utcára szórt dinnye-héjban és különös szerencse, ha az ilyen helyzetből ép lábba menekül. Ugy tudjuk, hogy a rendőrkapitány szigorúan veszi a dolgot és rendre bünteti azokat, akik így eldobálják a veszedelmes héjakat. Ez helyes eljárás is, amely nem téveszti el célját. Eme felszólalásunknak nem is az a célja, hogy a hatóságot kötelességére figyelmeztessük, de a közönség figyelmét akarjuk felhívni, hogy az utcán, különösen a dinnyeárusok közelében, saját érdekében óvatosan járjon és a dinnye-héjak eldobálót jelentse fel a rendőrségnek.

— **A székelyföldi tudományos színház** vasárnap, folyó hó 14-én a „Vadászkürt” szálló kerti fedett termében előadást rendez, mely alkalommal *Kossuth* Lajos korszakalkotó működésén kívül a helybeli főgymnáziumban e hó 13-án lefolyt leleplezési ünnep egyes részleteit és a ma déli előtti ünnepről fölveendő részleteket fog remek kivitelben, színes vetített képekkel népszerű előadás kíséretében bemutatni. Az előadást ajánljuk a közönség figyelmébe. Belépti díj személyenként csak 30 krajcár.

— **Katolikus nagygyűlés.** A Magyarországi Kat. Egyesületek Országos Szövetsége nagygyűlésre hívja össze hazánk összes katolikusait, hogy kifejezésre juttassák anyaszentegyházuk és édes magyar hazánk iránt való ragaszkodásukat, megbeszéljék a további teendőket, melyek reájok várnak. A rendező bizottság élén ifj. gróf *Zichy* János áll. Az Országos

Katolikus Nagygyűlés október 15—18. napjain fog megtartatni Budapesten, az ország fő- és székvárosában.

— **Tüzek Nagymihályban.** Hétfőn éjjel két tüzeset riasztotta fel a város lakosságát. Előbb ifj. *Friedman* Simon üzleti helyisége gyuladt ki, melyet a tűzoltók csakhamar eloltottak. — A másik tűz a felső utcában volt, ahol egy csűr, négy kazal élet és egy benzinnemű motoros cséplőgép égett el.

— **Öngyilkos urnő.** Megdőbentő és mély részvételt keltő öngyilkosság történt folyó hó 11-én Miskolcon. *Aradszky* Márkné szül. *Izsépy* Ilda vasuti szertári főnök ifju neje, a ki még csak a folyó év július havában kelt férjével egybe, forgó pisztolylyal föbbe lötte magát és rövid idő múlva kiszenvedett. Az öngyilkos urnőt még gyermekkorából sokan ösmerik Ujhelyben; itt járt iskolába. Halálát városunkban lakó rokonai is gyászolják.

— **Műkedvelői előadás Nagymihályban.** — Szeptember hó végén műkedvelői előadást tartanak Nagymihályban „A nagymama” című vigjáték fog színre kerülni.

— **Eljegyzés.** *Goldperger* János kladzáni ág. ev. lelkész jegyet váltott *Görgey* Adélka kisasszonnyal, *Görgey* Géza a nagymihályi takarékpénztár ipar és kereskedelmi bank pénztárnokának leányával.

— **Lelketlen anya.** Egy bevándorolt lengyel ceseléd erkölestelen gaztette foglalkoztatja a nagymihályi hatóságot. *Koták* Mária ceseléd, az eset hősnője, a galíciai Szkrály községből jött Nagymihályba, magával hozva bűnös szerelemből származott csecsemő gyermekét is. A gyermeket itt dajkaságba adta, azonban könnyörületes emberekhez került s így a gonosz anya ez uton nem tudott megszabadulni a terhére vált ártatlan porontytól. Más, rettenetesebb eszközökhöz fordult tehát; először kinezta a szegény csecsemőt, úgy, hogy az idétlen nyomorékká lett, majd, miután ez sem használta, e hó 1-én mérgezett zsemlyével akarta kivégezni. A mérég igen fanyar ízű volt s a gyermek kinosan nyöszörgött tőle, mire a szomszédok figyelmessé lettek és a gaz merényletet még idejében megakadályozták. Az előhívott csendőrség a mérgezett zsemlyét, mint bűnjelt beszovalgaltatta a bíróságnak, mely a szivtelen anya ellen az eljárást megindította s remélhetőleg hosszabb időre meg fogja szabadítani gyermekétől.

— **A málczai ifjuság** e hó 7-én az ottani fürdőben fényesen sikerült táncestélyt rendezett, amelyen a vidékről nagyszámu közönség vett részt. A jótékony célú mulatság szép anyagi eredményt juttatott a szegény iskolás-gyermek részére.

— **Az iparsó-forgalom egyszerűsítése.** A magyar pénzügyminiszter legutóbb tudvalevőleg kereskedelmi alapon újjászervezte az olcsó iparsó forgalmát, most pedig intézkedett az iparsó-forgalom egyszerűsítése és a fogyasztás megkönnyítése tárgyában. A miniszter ugyanis körendeletet intézett az összes pénzügyi hatósághoz, melyben elrendeli, hogy az iparsót ezentul nem — mint eddig — nedves uton, hanem szárazon *denaturálják*, továbbá, hogy az iparsót ezentul a fagyalt és jegeskává készítésével foglalkozó iparosok részére is a tetemesen olcsóbb, három százalékos minőségben szolgáltatassák ki és végül, hogy az iparsó-forgalom általános megkönnyítése érdekében ezentul az iparsó-használat pénzügyőri

ellenőrzése ne legyen annyira szigorú, mint eddig volt.

— **Földes-féle Margit-Krém.** Nemcsak hazánkban, hanem a külföldön is elismerik, hogy a Földes Kelemen aradi gyógyszerész által készített Margit-Krém az összes szépitőszerek között elsőrangú helyet foglal el. Pár nap alatt minden arcot üdit, fiatalít, finomít. Szeplőt, kiütéseket, foltokat, ranczokat és egyéb bőrbajot eltávolít. Minden hölgynek nélkülözhetetlen. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Szappan 70 fillér, puder 3 szinben 1.20 k. Kapható a készítőnél és minden gyógyszer-tárban. Utánzatoktól óvakodjunk.

— **Mezőgazdaság.** A háziállatok fejlődése és erősödéséhez legelső kelék azoknak teljesen kielégítő egészségi állapota és ezt fenntartani e szerint a gazda legfontosabb feladata. Eszközaink e célra vannak és évek tapasztalatai a Kwizda-féle veterinar preparatumokra utalnak bennünket, melyeket Kwizda Ferenc János cs és kir. osztrák-magyar és román kir. udvari szállító, kerületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett állít elő és ezek mint préservatív szerek messze az ország határára is híresekké váltak. A kitünő hatás, mely a Kwizda-féle restitutions-fluidnak lovak számára sajátosága (ezen szer mint kitünő erősítő szer is bevált) Továbbá a Kwizda-féle korneuburgi marhapor, mely mint marhapor általában, úgy teheneknél a tejelőképesség fokozása céljából mindennél legjobb sikerrel alkalmaztatik és minden a Kwizda Ferenc által előállított veterinar preparatumok a legfényesebben igazolják ezen cég világra szóló hírnevét.

A Dusa-hid ügye.

A Dusa-hid ügye, amely *Wiczmandy* Ödön nyílt interpellációja révén került nyilvánosságra, még mindig kísért terjedelmes voltával. Ez ügyben az alispán *Butka* község képviselőtestületét, a községi bírót és községi jegyzőt a járás első tisztviselője iránt tanusított alaptalanul gyanúsító és magán-személyeket sértő kifejezések használata miatt kemény hangu határozattal dorgálja és megtorlás végett a t. főügyészt indítvány tételére felszólította az első foku határozat ellen beadott felebbezést pedig elutasította. Most e határozat ellen a képviselőtestület Zemplén-vármegye közíg. bizottságához fordul, amely újabb és terjedelmesebb felebbezést — tekintettel arra, hogy az ügy előző részei is közöltettek — *Wiczmandy* Ödön képv. t. és uti biz. tag kérelmére, közöljük.

A felebbezés a következő:

Tekintetes Közigazgatási Bizottság!

A tekintetes alispán úrnak 19,607. sz. alatt kelt, a képviselőtestület ülésén szept. 1-én kihirdetett ./. alatti határozata ellen törvényes időben tisztelettel fölbebeztünk.

Mindenekelőtt kiemeljük, hogy a jelen ügy két részre osztandó: egyik a vicinális uton és a hatósági felügyelet alatt álló esatornán átvezető „Dusa-hid” építés-ügye; a másik a vállalkozó *Thuránszky* Tihámér és illetőleg a *Haidinger* István által az 1885. évi XXIII. t. c. 142. §-a I. pontjának és

a 157. §. megsértéséből keletkezett ügy.

Az elsőben elsőfoku hatóság az 1890. évi I. t. c. 63. §-a értelmében az alispán; 2-ik fokban a tettes közigazgatási bizottság. 3-ik fokban a nméltóságú minisztérium.

A másodikban az 1885. évi 23. t. c. 177. §-a alapján a hatóság: első fokban a főszolgabíró, 2-ik fokban az alispán, 3-ik fokban az illető nméltóságú minisztérium. Amint hogy ezekre a tettes főszolgabíró ur határozata ellen beadott felebbezésünkben, különösen annak 4-ik pontjában reá is rutattunk és kértük a ttes alispán urat, hogy a főszolgabíró határozatának feloldásával részben első fokban, részben pedig mint a 2-od foku hatóság intézkedni sziveskedjék. Ezeknél fogva a ttes közigazgatási bizottság előtt tisztelettel megújítjuk kérelmünket, hogy fentebb kifejtett megkülönböztetésekhez képest a ttes alispán ur határozatának feloldásával az ügyet a 2-od fokban elbírálás alá venni és illetőleg fölülbírálás végett a nm. miniszter urhoz felterjeszteni kegyeskedjék.

Felebbezésünket következőkben indokoljuk:

1. Sérelemes a határozat, mert *Butka* község képviselőtestületének felebbezése a községi előljárók felebbezésével halmozottan döntetik el. A község, mint erkölcsi testület külön, a községi előljárók szintén külön felebbezték.

Az előljárók felebbezésében lehetnek dolgok, amelyekre a jelen ügyből kifolyólag — azok itt határozat tárgyát nem képezhetvén — a képviselőtestület nem tartotta szükségesnek kiterjeszkedni. — Ilyen pl. az is, hogy *Haidinger* István a „Dusa” lecsapolás ügyében nem akar elszámolni. E kérdés érdemével itt mellékesen foglalkozni nem szándékunk. De mert az mondatik a határozatban, hogy *Haidinger* István a községnek elszámolni nem köteles s ha teszi, az csak szivesség; ezen kijelentés ellen már most óvást teszünk. Mert a község 44,000 koronáig van a „Dusa” lecsapolási munkálatok költsége” oimén elkötelezve. A váltókat a község érdekében itteni birtokos urak irták alá. Költségvetésünket évenként e cimen 2400 koronával terheljük. Tehát kell, hogy ezen bonyodalomnak az érdekeltek és a község sürgetésére vége vessessék.

A kezesek a váltói elkötelezettség alól felmentessenek. A község a még netalán felmaradó adósságának okszerű konvertálása iránt intézkedhessék. Ezt követeli a rend, a község pénzügyeinek rendbehozása és az ezzel járó felelősség. Ez nem lehet senki szivességének alárendelve. A számadások beköveteléséhez való jogunkat itt mellékesen is fenntartjuk és fenntartatni kérjük. Annál is inkább, mert a Dusa lecsapolási munkák befejeztetvén, már a hatósági leszámolás is majdnem 1 éve, még a múlt év október havában megtörtént. S az előlegeink visszatérítésére részünkre letett pénzek mai napig is a vármegye pénztárában kamatozatlanul hevernek, holott a község kölcsönétől 6%-ot fizet.

2. Az, hogy a hid vicinális uton épül, tulajdon jogunkat nem zavarja. A hid mindenestre legnagyobb részben (majdnem egészen) *Butka* község tulajdonát képezi. *Butka* előlegezi hozzá az összes költségeket, *Butka* község kérelmére történt a hatósági bejárás, a versenytárgyalás, *Butka* vendéghidat épített és *Butka* gyakorolja a tulajdonos jogából folyó kö-

AZ
ŐSZI ÉS TÉLI
UJDONSÁGOK

teljes választéka raktárra érkezett. Cégünk elve csak „First Class” gyártmányok elárúsítása. Cégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső leghíresebb gyárosaival közvetlen összeköttetésben áll; az általuk leköltött minták és minőségek kizárólag cégünknel szerezhettek be. Minden egyes árucikknek

olcsó, de szabott ára

nyíltan, számokkal van jelölve, ennél fogva a tulajzetés teljesen kíván zárva.

Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

Szenásy, Hoffmann és Tsa
SELYEMÁRUHÁZA

Budapest, IV. Bécsi-utca 4. szám.

telességeket és jogokat, ennél fogva legnagyobb érdekelt fél. A képviselő-testületi határozatok tehát nem illetékelnek, mert minden tulajdonosnak saját vagyona felett örködni nemcsak joga, de kötelessége is. De az 1890. évi I. t. c. 63. §-a 1-ső bekezdésének értelmében a hid építése körül felmerültek nézve a képviselő-testületnek határozatokat hozni, panaszát a hatóságoknak előterjeszteni és azoknak orvoslását megfelelő helyen és módon kérelmezni jogában áll. Hogy pedig a panaszra méltó okaink vannak, azokra nézve a Tekintetes Közigazgatási Bizottság az első felelőseinkben előadottakból amit felolvastatni kérünk, meggyőződni méltóztatik.

Miután pedig panaszaink figyelmen kívül hagytak, sőt olyan világitásba helyeztetek, mintha itt nem a jogtalanságok és törvénysértésekért elégtétel kerestetnék, de bizonyos személyi ellentétekből felmerült *bujtogatásoknak* kifolyása lenne az; kényszerítve vagyunk az ily feltevéseket indignációval magunktól elutasítani. És mert a bujtogatás a főszolgabíró ur határozatában indokul is használtatik; tisztelettel arra kérjük a Tek. Közigazgatási Bizottságot, hogy a községi képviselőtestület jó hírének érdekében vizsgálat útján kideríteni méltóztatásuk, hogy minő irányban, ki ellen és ki által történt itt bujtogatás? Mert hatósági határozat csak bebizonyított tényekre építhető, ellenes esetben sérelmes és igazságtalan. A községi képviselőtestület, mint önkormányzati testület, az igazságtalanságért elégtételt kér.

És amennyiben ezen egyszerű ügy oly méreteket öltött, hogy ezen községnek önkormányzatát, kifogástalan előjárónak becsét és értékét veszélyeztetni készül, említett panaszainkat a következőkkel vagyunk még kénytelenek kiegészíteni.

A tekintetes alispán ur határozata azt mondja, hogy az „1890. évi I. t. c. 41. és következő szakaszai értelmében a községi közlekedési (vicinális) utvonal közigazgatására az uti bizottság van hivatva.”

Azon tiszteletteljes kérést intézük tehát a tekintetes közigazgatási bizottsághoz, *méltóztatásuk megállapítani az iratokból, valjon az uti bizottság a hid ügyében a tek. főszolgabíró által figyelembe vétetett-e.* Pedig az uti bizottságnak községünk egyik érdemes és tisztelt birtokosa Wiczmány Odön ur is tagja.

Az uti bizottság egyébként annak dacára, hogy a tek. alispán ur által hivatkozott törvény szerint az ut és közlekedési ügyek közigazgatására egyedül hivatott, az új hid helyszíni szemléje, felülvizsgálata és a leszámolás megejtéséhez nincs megidézve. Pedig az uti bizottság (törv. 35. §-a) teendőit az elnök, a főszolgabíró ur egyedül nem teljesíthet, sőt az 1890. évi I. t. c. 39. §-a, 3-ik bekezdése szerint a bizottság szavazattöbbséggel hozza határozatait.

Meghajolva a tekintetes alispán ur intézkedésének, tiszteletteljesen vizsgálat útján megállapítani kérjük, hogy a főszolgabíró ur az uti bizottságot miért mellőzte? Leginkább sérti érdekeinket azonban azon eljárás, a melyet alább lelepleztem részletezni fogunk.

a) A folyó évi július 4-én kelt távirati jelentésre a tek. főszolgabíró ur csak 7 nap múlva, július 12-én volt szives először községünkben megjelenni s ez alkalommal csak a Haidinger István kihallgatására szorított, Haidinger által által oly nyilatkozatot engedett jökönyvbe mondani, amelylyel a képviselőtestület határozatait *botrányosoknak* mondja és képviselőtestületet érzékenyen megsérti. És habár azonnal ennek megtorlását kértük, sem panaszunk tárgyában, sem a hid ügyében nem intézkedett.

b) Elmúlt 12 nap, július 24-én a tek. főszolgabíró ur 2-szer szerencsétlenül látogatásával.

Ezen alkalommal a kihallgatások befejezése után Thuránszky Tihamér vállalkozónak Lefkovic Kálmán segédjegyző, Dráveczky Pál tanító, Csurma József iparos, Popelyás Mihály, Polyakovszky János, Oleksza János képv. tagok, Harbulyák Pál bíró stb. jelenlétében következő határozatot hirdette ki: „Thuránszky Tihamér köteles azonnal a hidfők betöméséhez hozzáfogni és azt sürgősen befejezni.” Erre az említettek, mint tanuk megesküdni készek.

Ezután a főszolgabíró ur elment Haidinger Istvánhoz ebédelni és d. u. oda hívatta Harbulyák Pál bíró és Popelyás István hidépítés ellenőrzésére megbízott egyik tagot, akiknek tót nyelven a következőket mondta: „Már meghagytam Thuránszky urnak, hogy fogjon a munkához és fejezze be mielőbb a hidat, de te (t. i. a bíró) leszel köteles a jegyző ural egyútt a költség különbözetet megfizetni.” A délelőtti határozat nincs tellebbezve, jogerős, azt sem d. u. sem később megváltoztatni nem lehetett; miért nincs végrehajtva?

c) Ismét elmúlt 9 nap anélkül, hogy a hid építése körül bármi történt volna.

Augusztus 2-án a tek. főszolgabíró ur egyes volt községünket 3-szor meglátogatni. Akkor már a kir. kultur-főmérnök ur közreműködésével járt el: A kihallgatások után a jegyző kérelmezte, hogy a vállalkozó jelölje meg azon községi előljárót, aki a munkáit 2-szer is (t. i. amikor ezeket Haidinger István beállította) kizavarta munkájokból, mert ő azt nem tette. Ezen kérelemnek a tárgyalás befejeztével a tek. főszolgabíró ur helyt adott; azonban Thuránszky vállalkozó kérelmére neki ezen célból 6 napi határidőt engedélyezett. És esodálatraméltó képen meg ugyanaz nap kelettel hozott egy 3-ik határozatot, amely leleplezésünk tárgyát képezte. Ezekhez kommentár nem szükséges. A tek. Közigazgatási Bizottság bölcseségéhez fordulunk és az 1890. évi I. t. c. 63. §-ának alapján esedezünk, hogy a községnek, mint erkölcsi testületnek a vizsgálat elrendelését tárgyozó kérelmét teljesíteni és a megsértett törvénynek helyreállítása iránt intézkedni méltóztatásuk.

Felháborító dolog az t. Közigazgatási Bizottság, hogy a vicinális uton lévő műtárgy, melynek forgalma egy község beléletét teljesen uralja, s melynek forgalomba hozatala körüli intézkedésre még a miniszter gondoskodása is fel van tartva, a többször idézett törv. 62. §-ának utolsó bekezdésében, több mint egy éve járhatatlan és már majdnem 3 hónapja megszünt rajta még a gyalog közlekedés is. Ha tudta ezt a hatóság miért készt az orvoslással?

Minden megtorlási eljárás ellen tiltakozunk. Megtorlási eljárásról csak akkor lehetne szó, ha állításainkat igazolni nem tudnánk csak a sértett fél kérelmére.

Nem gyanusitunk, de nyíltan leplezetlenül panaszunkat és elégtételt kérünk.

Egyébiránt bátorságot veszünk magunknak előterjeszteni, hogy megtorlási eljárásra velünk szemben csak a törvényhatóság illetékes.

Ami a tiszteletlenséget illeti, sajnáljuk, hogy a tek. alispán ur még nem jelölte a felelőseket azon pontjait, amelyeket tiszteletleneknek ítélt. A tek. alispán ur személye iránti mély tiszteletünknek fogva ez irányban készséggel, elégtétellel szolgáltunk volna, de mert a felelőseket ismételt elolvasása után sem találtunk annak egy mondatában sem tiszteletlenséget: mert tények, törvénysértések felsorolása, a megtorló törvények idézete és azoknak alkalmazása iránti kérelem, a panaszok előterjesztése és azok igazolására bizonyítékok felajánlása, a méltatlankodás hangja akkor, amikor a tek. főszolgabíró urnak a fentebb is feltüntetett eljárását tapasztalni voltunk kénytelenek, meggyőződésünk szerint tiszteletlenségnek

nem minősíthetők. Mert ha így volna, akkor elzártnék a panasz útja. Az mondatik, hogy a vállalkozót csak a szerződés és mellékletei kötelezik, s a hatóság csak az aktákból ítélhet, tehát tanuk kihallgatására szükség nem volt.

Ennek nyomán tisztelettel kérjük a tek. közigazgatási bizottságot, hogy a szerződésből és mellékleteiből megállapítani méltóztatásuk, hogy ki van-e azokban kötve az, hogy a *vállalkozó a hid alatti földet használhatja fel a feljárók és hidfők betöméséhez?*

Ha nincs benne, mert nem lehet benne, mert a többször idézett 21,398. számú alispáni, a tek. közigazgatási bizottság által is megerősített jogerős határozat szerint a meder szelvényeiből földet szedni tilos.

Ezen jogerős felsőbb határozat ellen véteni, sem nekünk, sem a tek. főszolgabíró urnak nem szabad, sőt azt pontosan teljesíteni kötelességünk. Tehát sem mi, sem a tek. főszolgabíró ur a vállalkozónak jogot nem adhattunk, és szerződésbe sem tehetjük, hogy a modor szelvényeihez hozzá nyulhasson. S így még azon esetre is, ha feltéve, de tagadva, hogy a vállalkozó a „Pázsitról” a földet beszerezni nem lett volna köteles; azt a mederből szedni, már egyenes megsértése volt az 1895. évi XXIII. t. c. 142. és 157. §-ainak és nyílt megsértése az idézett közigazgatási bizottsági *jogerős határozatnak*.

De hiszen az alispáni határozat köztudomású volt, hogy a föld a pázsitról szedendő, azért annak felolvasására és jökönyvbe vételére nem volt szükség. És téves állítás, hogy erről a versenytárgyalásoknál szó sem volt, sőt inkább bizonyítani akarjuk és tudjuk azt: hogy igenis a vállalkozó a pázsitról volt köteles a földet beszerezni és ama ténybeli igazságnak megállapítására, hogy a versenytárgyalás alkalmával Thuránszky Tihamér vállalkozó a főszolgabíró ur többszörszédjából felállván, a tek. főszolgabíró urhoz és jelenlévő képviselőtestülethez azon kérdést intézte: „hogy a hidfőkhez és feljárókhoz a föld honnét fog szállítatni?” erre azon választ kapta: hogy a „Pázsitról”; tanukul felhívjuk Szoták István körjegyzőt, Harbulyák Pál bíró, Lefkovic Kálmán segédjegyzőt, Dráveczky Pál tanítót, Csurma Józsefet, Polyakovszky Jánost, Vaskó Jánost stb. A tanukat kihallgatni és az állítás igazságait megállapítani tisztelettel kérjük.

Ezekből kiderül, hogy Thuránszky Tihamér eljárása, amikor a meder ásását megkezdte, önkényes, öletszerű volt. Kiderül, hogy Haidinger Istvánnal együtt, aki a hatósági felügyelet alatt álló mederből a törvény és jogerős felsőbb határozatok ellenére saját felelősségére a meder szelvényei kiadását megrendelte, fentebb idézett törvény és hatósági rendelet ellen kihágást követtek el.

Azon indoklás sem foglal helyet, hogy, hiszen a kultur-mérnökség a kettős csatorna helyett az egy vonal csatorna helyességét megállapítja.

Hidépítési vállalatnál, mederszabályozásról szó sincs. A vállalkozó a csatorna kiépítésére nem vállalkozott, de a hidfők és feljárók betömésére. Mi köze neki ahhoz, hogy mi a kultur-mérnök véleménye. Teljesítse csak szerződését, abban nincs szó a Dusa-mederbéli földről és csatorna szabályozásról.

Az alsóbb fokú határozatok, a melyek szerint a hidfők és feljárók azon földdel lennének betömendők, ami a hid alatti csatorna kiépítése után felmarad, végrehajthatlanok, mert tisztelettel megállapítani kérjük, hogy a kultur-mérnöki kiküldött vezetése alatt álló munkalat befejezése után, amely jelenleg folyamatban van, sőt még a hid átadásáig sem lesz befejezve, semmi föld sem fog felmaradni. Talán a föld még a mondott célra sem lesz elegendő. A hidfőkhez és

feljárókhoz még egy furikra való föld sem lesz felhasználható.

Ezzel is indokolva van álláspontunk igazsága és felháborításunk jogsága a vállalkozó azon igazolhatatlan eljárása felett, hogy a Dusa medrét kikubikolni szándéka volt. Igazolva van azon állításunk is, hogy a csatorna kérdése a hidépítéssel össze nem zavarható. A csatorna rendezés egy külön álló ügy, amelyet így mellékesen végrehajtani már csak azért sem volt szabad, mert a régi csatornák jól működtek, azokat senki sem kérte változtatni és ezen új csatorna rendezés költségeire fedezet nincs. Mert nem feltételezhető, hogy a községi előljárók által kívánna a hatóság még a csatorna rendezés költségeit is megfizettetni. Ki a felelős? ki lesz a felelős azon kárért is, ha a betömött csatornába a frissen hányt föld leülepszik és abban esetleg újra dagvány képződik?

A hidfeljárók és hidfők betöméséhez a föld a tekintetes főszolgabíró ur szemelattára jelenleg a pázsitról fuvaroztatik, ezt megállapítani kérjük. Ezzel cáfolatot nyer a mérnöki bizonyítvány is arra nézve, hogy a pázsitra vezető út járhatatlan. Különben is a mérnöki bizonyítvány július 8-áról szól, az építkezési határidő pedig július 26-án lejárt.

Nem kicsinylendő vád az, hogy Thuránszky Tihamér a körjegyzőt felsőbb hatóságainak rendelete ellenére állásfoglalásra csábította, sőt megvesztegetni törekedett. Ezt a tekintetes hatóság nem veheti egyszerűen tudomásul.

Tisztelettel ellene monduk azon indoklásnak, hogy azon állításunk, hogy a községi előljárók a községi képviselőtestület határozatát hajtották végre: valótlan.

Annak valódiságát az alábbiak alapján megállapítani kérjük.

A tény ez: Július 4-én Thuránszky Tihamér munkáit a meder kiásásához (kubikoláshoz ami teljesen tiltva van) hozzáfogtak. A községi bíró és jegyző a munka folytatását betiltották. Ebben azonban Thuránszky Tihamér meg nem nyugodott és nem kért hatósági engedelmet a munka folytatására, hanem Haidinger István segélyét kérte, aki (nem tudjuk mily cimen) a munkához ment, ott a község bírja előtt és ellenére a munkásoknak a munka folytatását megengedte nemcsak, de megrendete, mondván: hogy akinek ez nem tetszik, perelje őt.

Jogos volt ez? A tekintetes közigazgatási bizottság méltóztatásuk megítélni, miután ebbeli panaszunkat az alsóbb hatóságok figyelemre nem méltatták. *Habár jogtalan volt Haidinger István intézkedése, ezután az előljáróság a munkásokat munkájokban többé nem akadályozta, de az esetet a tekintetes alispáni hivatalnak bejelentette s a képviselőtestület elé terjesztette.*

Mit tett a tekintetes alispán ur, illetőleg helyettese a távirati jelentéssel, azt megállapítani a felsőbb hatóság dolga, de az itt történetekre nézve a való tény az, hogy a képv. testület a bíró eljárását helyeselte és felsőbb intézkedésig a munka folytathatását megtiltotta. Ebből világos, hogy a Haidinger intézkedését nem az előljáróság, de a képv. testület helyezte hatályon kívül.

E helyütt tisztelettel megemlítjük, hogy a tekintetes alispán ur ilyes kitétele: „Wiczmány és társai” — nem használható, mert itt még csak a képv. testület egyhangulag hozott határozatáról lehet szó. Wiczmány Odön ur csak mint az uti bizottság tagja lehetne külön megnevezhető, minden másnévű jelzés sérelmes és nincs az aktákból merítve. Miután a viszkeregeti jog megállapítása igenis: marasztal is, ha határozat ezen része sérelmes és illetéktelen, amint hogy ezt a tekintetes alispán ur határozata is igazolja.

Az mondatik az alispáni határozatban, hogy nem kellett a munkák

megakadályozni, már csak azért sem, mert a vállalkozó 10,000 koronás műtárgyat elkészített, annak árából a község magát kártalaníthatta volna. Meglepő és el nem fogadható indok ez:

1-ször, mert a kártalanítási képesség nem jogosít törvénytelen elkövetésre.

2-ször. Mert ha vállalkozó az egész Szigetköz kikubikója (amint ezt megkezdte), az is kérdéses, hogy a műtárgy ára elégséges leendett-e a kártalanításra.

3-szor. Mert a községeknek a kár megtérítésére visszatartási (retentia) joguk nincs. És ha az előjáróság a munkát tétlenül nézi, a tisztelt idézett 21,398. számú jogerős alispáni határozat ellen vét s a községet egy bizonytalan pernek elébe viszi; annak hátrányaiért méltán felelősségre lett volna vonható. Az ily mulasztás éppen fegyelmi eljárásra alkalmas leendett. A törvény és felsőbb rendeletek betartása iránti buzgalom ellenben kizárja a fegyelmi vétség lehetőségét; sőt azon peretől, amikor a hatóság a jelentést megkapta, a felelősség a községi előjárók vállairól a hatóságra hártatott át s akár fegyelmi vétség, akár kártérítési kötelesség van jelen, abban a közigazgatási hatóság osztozik, mert hát a tekintetes alispáni helyettes urnak (a tek. alispán ur távol volt) akkor is, amikor a sürgőnyt megkapta, tudnia kellett, hogy a bíró hatáskörét tullepte-e, vagy sem, tehát módjában volt, hogy a község tudatlan előjáróit kioktassa és a megejtett hibát azonnal orvosolja. De ha a községi előjáróság hatáskörét tullepte, a hiba corrigálására meg volt a módja a vállalkozónak is, ha munkáját jóhiszeműleg be akarta fejezni. Miért nem kért azonnal hatósági segítséget, amely a munkáit a megkezdett munkába beállítsa. Valjón mely törvényben gyökeredzik azon joga a vállalkozónak, hogy ha megakadályozzák munkáit a munkában, azt abbahagyhassa és a munka teljesítését, felelősséget másra, a hatóságra vagy a község szegény előjáróira átháríthassa? Ez volna egy igen könnyű neme a vállalkozásnak. Új sport ezen a téren.

Ilyen törvényt az alispán ur tiszt. határozata sem idéz. Nincs oly paragrafus, amelylyel ez indokolható lehetne. Okulással azt szeretnénk tudni, hogy mely törvény alapján mondta ki a t. hatóság azt, hogy a községi előjáróság a vállalkozó helyett a hidfőket stb. töltesse be s kárt, költségeket stb. fizessen. S mily törvény ad jogot arra, hogy a hatóság a képv. testület ellen viszkerezeti jogot állapítson meg? Az illetékesség kérdésében főhatóságok is tévedhetnek, de arra még esetet nem tudunk, hogy ily illetékességi tévedés miatt azok fegyelmi eljárással sújtottak és mások munkájának saját felelősségükre való teljesítésére köteleztettek volna. Viszont azonban a vállalkozó, akit mulasztásért semmi kibúvó nem fedezhet, sem a munka teljesítése, sem a felelősség, sem a büntetéspénzek terhe alól nem volt felmenthető.

Mert a vis major nincs igazolva és a segédjegyző a körjegyző aláírását nem pótolhatja. Ezekben kimutattuk, hogy a meder szelvényeit, jogerős közigazgatási bizottsági határozat alapján megbolygatni tilos. Igazoltuk, hogy ezen tilalomról a község és főszolgabíró ur alkalmazkodás és végrehajtás végett értesítették. Ezekből folyólag a községi előjáróság és képv. testület ezen felsőbb rendelt megsejtésének megtorlása iránt felsőbb hatóságához a leggyorsabban táviratilag jelentést tett. Igazoltuk, hogy sem Thuránszky Tihamér vállalkozónak, sem a hidépítésnek semmi köze sincs és nem volt a mederhez és új csatorna ásásához, ami kulturmérnöki terv alapján jelenleg folyamatban van. Neki a mederből földet sem község, sem a hatóság át nem adott, de az idézett 21398. sz. alispáni, illetőleg jogerős

közigazgatási bizottsági határozattal szemben át sem adhatott, nemcsak, de igazolni készek vagyunk, hogy eljárása rosszhiszemű, mert az ő saját kérésére a versenytárgyaláson azon felvilágosítást kapta, hogy a föld a „Pázsit“ról szerzendők be. Ezen kijelentés képezi a szerződést s ez őt kötelezi.

Igazoltuk, hogyha a vállalkozó a munkát abba hagyta a szerződés szegés, azt sem a községre, sem a hatóságra áthárítani joga nincs.

Nincs joga kártérítési stb. efféle követelésekhez sem annál is inkább, mert ilyenek megítélésére a közigazgatási hatóság nem illetékes. Igazoltuk, hogy a vállalkozó mulasztásából eredő károkért ő (t. i. Thuránszky Tihamér vállalkozó) és Haidinger István a felelősek és a büntetés alól fel nem menthetők. A poenaléban pedig a vállalkozó elmarasztalandó. Mindezekhez képest tisztelettel kérjük a tekintetes főszolgabíró urat, hogy felebbezésünket a tekintetes alispán urhoz s a tekintetes alispán urat, hogy azt a tekintetes közigazgatási bizottságnak bemutatni méltóztassék.

Ahol is eszedünk, hogy a tekintetes alispáni határozat hatályon kívül helyeztessék, a kért vizsgálatot elrendelni és 1-ső felebbezésünk zárt kérelméhez képest intézkedni, illetőleg az ügyiratokat a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter urhoz felterjeszteni kegyeskedjék.

Kelt Butkán, 1902. évi szeptember hó 8-án tartott rendkívüli képv. gyűlésében.

Wiezmányi Ödön s. k. képv. és utibizottsági tag, Dráveczky Pál s. k., Harbuljak András s. k., Oleksza János s. k., Bubenko Mihály s. k., Csurma József k. × v., Weisz Herman s. k., Buda György s. k., Polyakovszky János k. × v., Harbuljak Pál s. k., Szabol György k. × v., Adamesik János s. k., Lefkovits Nátán s. k., Gerich Gyula s. k., Gutman Simon s. k., Popelyás Mihály k. × v., Harbuljak Pál s. k. h. bíró, Palyo András s. k. hites, Szoatak István s. k. körjegyző. (P. H.)

IRODALOM.

— Az Egyetértés újságáza. Kéves újságnak adatott meg ebben az országban, de még a gazdagabb külső nemzeteknél is, hogy saját palotájában, külön otthonában végezhesse azt a nehéz, súlyos nagy munkát, amelyet ma a közönség egy nagy, előkelő, befolyásos újságtól jogosan megkövetel. Az Egyetértésnek csak egyetlen erős, biztos és örökös támasza van: az olvasóközönség, amelynek bizalmát kiérdemelte, ragaszkodását kivívta, hűségét elvűhűséggel megszerezte. Erdeme ez annak a lelkes, odaadó munkásseregnek, amely érzéseit és tollát mindig a közérdeknek szentelte, s Fenyő Sándor főszerkesztő személyében, valóban hivatott vezérre talált. — A lap szépirodalmi főmunkatársa *Eötvös Károly* is nagy mértékben hozzájárult, hogy az Egyetértés — amelyet általában magyar Times-nak szokás nevezni — országszerte nagy befolyásra és olvasottságra tegyen szert. Az egész művelt világot érdeklő, s a magyar olvasókat valóságos lelilincselő nagy munkája „A nagy per, amely ezer éve folyik és ma sincs vége;“ már egymagában is érdekessé tud tenni e nagy újságot. A külföldi írók művei közül most a hirneves és népszerű olasz költő: *Gabriel d'Annunzio* híres regénye folyik: „A halál diadala.“ Az új újság ház kizárólag az újság céljaira való. Külön emeleten van benne szerkesztőség, kiadóhivatal, nyomda. Oriás szedőtermek, öntőde, stereotypia van benne, s a hatalmas hajtógépek kivül őt rotációs gép dolgozik ebben a nyomdában. Az Egyetértés újságáza a vármegegyház-utcában van, 11. és 13. szám alatt, s az újság is ott rendelhető

meg, negyedévre öt forintjával, egy hónapra 1 frt. 80 krral.

A „Vasárnapi Újság“ szept. 7-iki száma 41 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Steindl Imre“ (arc képpel.) — „Keleti Gusztáv“ (arc képpel és képpel Keleti Száműzött parkja“ című festménye után.) — „Tisza László“ (arc képpel.) — „Falusi élet“ Köttemény Dalmady Győzőtől. Regénytár: „Varga Imre.“ Regény. Irta Vértesi Arnold (Goró L. rajzaival.) — „Piscsevics orosz tábornok vándorlásai és kalandjai.“ Saját elbeszélése. A szláv eredeti után. Közli Huszár Imre (képpel.) — „Tíz év múlva.“ Elbeszélés. Irta Lux Terka. — Temesvár (képekkel Temesvár városáról és a temesvári méhészképzésről.) — Tolnavármegye muzeuma Szegszárdon (képekkel), Bodnár Istvántól. — utazásom Pretoriába. Irta báró Luszénszky Félix, volt boer parancsnok. — Blró Lajos (arc képpel és képekkel Bíró Lajos utazásából.) Semayer Vilibáldtól. — „Károlyfalva ünnepe“ (képekkel.) — A pozsonyi kiállítás (képekkel.) — Irodalom és művészet, Közintézetek és Egyetek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Újság“ előfizetési ára negyedévre négy korona. „Politikai Újdonságok“-kal és „Világkrónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Nép-lap“ legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

Az „Adalékok Zemplénavármegye Történetéhez“ e. havi folyóiratunknak 1902. évi, egyszersmind a VIII. évfolyamnak szeptemberi füzeté a következő tartalommal jelent meg: 1. Adatok Zemplén árpádkori földrajzához. (Térkép-vázlattal.) Latinból: *Dongó Gy. Géza.* — 2. Zemplénavármegye történeti földrajza. (XLVII.) *Bottyán köz-ség.* (3.) Irta: *Dongó Gy. Géza.* — 3. Zemplénavármegye politikai és helyrajzi ösmertetése. (78. folyt.) Latinból: *Matolai Etele.* — 4. Történeti jegyzetek Zemplénavármegyéről. (78. folyt.) Latinból: *Dongó Gy. Géza.* — 5. Babocsay Izsák naplója. (28. folyt.) Közli: *Hubay Kálmán.* — 6. Szirmay András naplója. (71. folyt.) Közli: *Karsa Ferenc.* — 7. Bodrog-Keresztur város régi törvényei. (V.) Közli: *Becske Bálint.* — 8. Olasz-Liszka Diáriumából. (II.) Közli: *Dongó Gy. Géza.* — 8. *Levelesláda.* Anjoukori örökvalláslevelek. (VII—VIII.) Közli: *Dongó Gy. Géza.* — 10. *Deregnyei Daróczy Ferenc* végrendelete 1608-ból. (V.) Közli: *Péter Mihály.* — 11. *A Rákóczi-féle adománylevelekből.* (XXV.) Közli: *Karsa Ferenc.* — 12. A ref. egyházlátogatások jegyzőkönyvéből. (III.) Közli: *Dongó Gy. Géza.* — 13. *Irodalom.* A Nagy Képes Világtörténet. (Könyvismertetés.) — 14. *Tárca.* Somlyai Báthory Zsófia. (I.) Irta: *Csengery József.* — 15. A szerkesztő postája.

KÖZGAZDASÁG.

* A pozsonyi kiállításból. A II. mezőgazdasági országos kiállítás, mely Pozsonyban szeptember hó 7-én Frigyes főherceg védnöksége alatt megnyílt, a szőlőmívelési csarnok egyik oly legjelentősebb látványosságával találkozunk dr. Wagner és Társa egyesült budapesti gyárak kollekciójával a szőlőszeti és pinczészeti eszközöknek, mely valóban megérdemli a figyelmet és pártfogást. E csoportban megtanuljuk hogy a külföldről drága pénzen beszerzett szivattyukat, dugaszoló stb. eszközöket mind már jithon is készítenek hibátlan minőségben és hogy a legkülönbözőbb csapokért, tölcserékért, szelepekért stb. sem kell a pénzt külföldre küldenünk. A tanulságos csoport ne mulassa el senki sem megtekinteni, mert a magyar gépipar haladását a kiállítását e csoportjában legfényesebben tünteti fel a gyár vezetősége. Értésülünk szerint a cég mintegy 2 év óta staniol kupakokat is gyárt és ezen üzletággal is fényes eredményeket ér el és már külföldre is exportál.

NYILT TÉR. *)

Nyilatkozat.

Alólirott ezzel kijelentem, hogy sem férjem Berzeviczy Egyed ur, sem leányom Berzeviczy Louise Anne adósságait magamra nem vállalom és azokat helyettők kifizetni nem fogom. Báraza, 1902. évi szept. hó 8-án.

Berzeviczy Egyedné,
szül. Bárczay Ilona.

Czimbalmozók figyelmébe!

Werner Sárka

czimbalom-művész, ki Budapesten Halász Mariska czimbalom-művész nő magántanintézetében a czimbalom tanszakot jeles eredménnyel végezte és a Nemzeti Zenede vizsgálatán is jeles bizonyítvánnyal lett kitüntetve

ajánlkozik

czimbalom-órák

adására

illetve hangjegyről való gyökeres tanítására.

Lakása: S.-a.-Ujhely, Wekerle-tér, Róth-féle házban.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

E. R. B. Helyben. Kéziratot nem adunk vissza. Nem közölhető. F. Elemér. Szerencs. Legyos-Bonyo község helyzetét rossz versben írta meg. Tanító. Helyben. Majd utánajárunk a dolognak. F. Tolcsva. Köszönjük. Alkalmom adtán.

Kiadó tulajdonos: **Ehler Gyula.**

HIRDETÉSEK.

Egy Schunda-féle
kítűnő minőségű
pedálos czimbalom
eladó. Tudakozódhatni a kiadóhivatalban.

Gyógy- és csemege szőlő

5 klgr. nagyszemű édes . 3 k. 50 f.
5 " csemege körte . 3 k. — f.
5 " Ananas Dinye . 3 k. — f.
100 klgr. görög dinye . 24 k. — f.
bérmentve utánvét mellett a helybeli állomáshoz szállítva.

Nagyobb vételnél külön ajánlatot teszek

Sárkány József,
Gyöngyösön.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudomására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását, — bérbeadását avagy bérbevételét a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrövidebb idő alatt közvetítem

Jóhirnevű vendéglőmben kítűnő asztali bor 34 krtól 40 krig, — továbbá **valódi hegyaljai szamorodni 1 forint, 20 krtól 1 frt 60 krig kapható.**

Weinberger Manó,
S.-a.-Ujhely. Korona u.

GRÜNBERGER MÓR

ÉS TSA
Órás. és ékszerész

== Sátoralja-Ujhely, fő-utca 678. ==
(a „Vadász-kürt” szállodával szemben.)

Ajánlja dusan felszerelt raktárát mindennemű arany-, ezüst ékszerekben, svájci órákban, u. m.: fali-, inga-, gömbölyű konyhai-, ébresztő-, álló- és zsebórákban a legolcsóbb áron és a legjobb minőségben 3 évi jótállás mellett, esetleg előnyös részletfizetésekre is.

Elvállal minden szakmába vágó javításokat szintén 3 évi jótállás mellett csekély munkadíj ellenében.

Gyors, pontos és legszolidabb kiszolgálás!

Vidéki megrendelések a lehető legpontosabban és leglelkismeretesebben eszközölteknék, ép úgy javítások is.

A javítandó kisebb tárgyak vidékről kis dobozba téve ajánlott levélben küldendők be. Inga órák vagy nagyobb tárgyak javítása czéljából levélbeli meghívásra egyik közegemet készséggel fogom kiküldeni.

KÖLTÖZTETÉSEKET

helyben, vidéken, vasuton,
vagy tengelyen eszközöl
szabadalmazott
outerszállító kocsijaival

STARK MÁTYÁS

Sátoralja-Ujhelyben.

A butorok be- és kirakásáért kezességet vállalok.

Vasuton való költöztetésnél a butorkocsi használata díjmentes.

Legelő

985 hold, folyó víz mellett, nagyrésztben árvízmentes, a szűrthei Latorcaz hidtól mintegy 3 kilométernyire részletenkint is bérbre kiadó hosszabb időre; ugyanott 200 vagy 300 hold örök áron eladó. — Tudakozódhatni alólírott tulajdonosnál Kis-Gejőzben, vasuti állomás Szűrthe.

Egry Ferencz,
harangöntő.

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel, és nyomó szabályzóval.
A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydrautikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogró morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs örlők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék. aszalásra, **gyümölcs vágó és hámozó gépek,** legújabb szerkezetű szabad, önműködő „SYPHONIA” gyümölcs és szőlővessző **permetezők**

A legjobb VETŐGÉPEK

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű „AGRICOLA” (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára változókerek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket széna- és szalmaprések-kézi használatra, kukorica, morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak.

MAYFARTH PH. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntödékek és vashámorművek.

Alap. 1872. **BÉCS,** II/I. Taborstrasse 71. **S50 munkás.**

Kitüntette több mint 490 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon. Részletes árjegyzék ingyen. Képviselők és viszont elárúsítók kerestetnek.

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etréni szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére.
50 év óta a legjobb istállóban használatban van étvágy - hiány s rossz emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének fokozására, csonttöréseknél. = 1 doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fillér. Csak a fenti védjeggyel valódi. Kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. Főraktár: Kwizda Ferencz János, es. és kir. oszt. magy. román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett.

TARTOS SZAGTALAN

AZONNAL SZARAD

Törvényileg védve.

Veritabl Lauge Christoph

Christoph-Lak

A LEGJOBB MAZALÓ ANYAG A PADLÓKRA

Kapható Malártsik György fűszer-kereskedésében
Sátoralja-Ujhely.

SCHÖNWALD IMRE

óras-mester és ékszerész Pécssett.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Arum jószágáról birtokomban lévő sok ezer elismerő nyilatkozat rövid kivonata:

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Fogadja tekintetes Uraságod a kiváló pontosságáért és a valóban correct munkáért teljes elismerésünket.

A dicső szentmártoni m. kir. állami elemi és polgári leányiskola igazgatósága.

Kósa Sándor s. k. igazgató.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Szíves értesítésére adom, hogy a megrendelt órákkal megvagyok elégedve, ennél fogva majd Önnek cselédem részére is több megrendelést fogok eszközölni.

Kápolnás-Visnye, 1902. június hó 23-án.

Farkas József s. k. gazdász.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Megbízásom kivetelét illetőleg, értesítem, hogy azzal teljesen megvagyok elégedve és nem fogom elmulasztani b. czégét ismerőseim és

barátaim körében ajánlani. Egyben felhatalmazom, hogy ezen elismerésemet nyilvánosan használhassa.

Lipscse-Polyána 1902. márczius hó 6-án.

Rzymann G. s. k.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Az önnél rendelt 665. számú aranylánczot ma kaptam meg, a melynek pompás kiállítása, ugy-szintén finomságáért az Ön üzletét barátaim közt, mint megbízható czéget ajánlani fogom.

Igal, 1902. július hó 10-én.

Kovács Jenő s. k. üzletvezető.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Az órákat hiba nélkül átvettem, kiszolgálásával igen megvagyok elégedve. További megrendelések végett kérem nekem legújabb árjegyzékét beküldeni.

Mezőhegyes, 1902. július hó 6-án.

Haluska Ferencz s. k. 39. major.

Tekintetes Schönwald Imre urnak Pécssett.

Szállításával igen megvagyok elégedve, a küldött óra nagyon jól és pontosan jár.

Csadjavicza (Szlavonia), 1902. június 27-én.

Járó József s. k.

Zárs kerestetik

40000 korona betéttel, egy rég fennálló, jó hírnevű iparvállalat átvételéhez. Befektetett tőkere biztosíték nyújtatik, valamint 15% tisztajövedelem garantírozatik. Személyes közreműködés nem szükséges. Ajánlatokat „Állami szállítások” jelzéssel, lapunk kiadóhivatala továbbít.

Bérbeadó birtok

625 hold buzatermő szántóföld egy tagban, Ungvárhoz közel megfelelő épületekkel, gazdasági felszereléssel, 200 h. őszi vetéssel, 80 h. lóherével bérbre adó; Bővebb felvilágosítást ad

Csuha Malvine,
Császlócz, Ungmegye.

Alapítva 1866. Alapítva 1866.

FLEISCHER ÉS TÁRSA
gépgyára és vasöntődéje
Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánl:

**Gőzkazánokat,
Szesztartályokat,
Viztartályokat,
Gőzgépeket,
szeszgyár berendezéseket,
Malomberendezéseket,**

Csipkefüggöny tisztítás.

Rakovszky Sándor
férfi és női ruha vegytisztító, selyem-szövet gyapjú-ruhafestő és guvlirozó intézete.

S.-A.-Ujhely, a vármegyei háza háta mögötti Beresényi-u. 45. sz.

Férfi és női ruhák, tisztí egyenruhák, tavaszi és őszi felöltők, gyermek-ruhák, szallagok, csipkék, nyakkendők, szarvasbőr nadrág stb. elő nem sorolt tárgyak tisztításra elvállaltatnak. Minden megunt színű, vagy színehagyott női és férfiruha, a tárgy minőségéhez képest minden divatos színben festetnek. Ajánlom továbbá

Guvlirozó-gépemet
a n. é. hölgyközönségnek szíves figyelmébe. — Guvlirozni elvállalok: selyem, krep, batiszt, ternó, mol, gázt. iluzient, düschest, selyem-csipkéket, klotokat, u. m. egész női ruha aljakra, gyermek ruhákra, köpenyegre, schlafrokra, zsipon aljakra, diszkötényeket, betéteket és díszeket a legzolidabb árak mellett.

Férfi- és női ruhák kívánatra a legrövidebb idő alatt olcsó áron tisztíttatnak.

Kézi-munka tisztítás.

Gönczi hordók, termés és taposó kádak
nagybani eladása.

Van szerencsém az érdekeltek b. tudomására hozni, hogy helyszüke miatt több ezer darab műhelyemben készült kitűnő minőségű

GÖNCZI HORDÓT
jutányos árban eladok.

Egyszermind ajánlom **gőztéglagyarámban** készült, többféle nagyságu

alagosöveimet
mező- és szőlővizek, valamint nedves lakások lecsapolásához. — Ugyanitt többféle **fedő-cserepek** kaphatók.

22 év óta fennálló gyáramat a n. é. közönség b. pártfogásába ajálva, maradtam

kitűnő tisztelettel

Nieszner Ferencz,
hordó- és téglagyár tulajdonos
Sárospatakon.

Sátorajja-Ujhely, nyomtatott a „Zemplén” könyvnyomtató intézetében

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA
közegészségileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

E balzsam belsőleg és külsőleg használ. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek, minden köros állapotában, enyhíti a hurutot, megszünteti a köpetet, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajokból is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a váltólázt. 4. Meglepően gyógyítja a máj, a gyomor s a bélbetegségeket, különösen a gyomor, szélgyorsot, 5. Szelíden mozditja elő a székélést s a vértisztulást, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatot tesz fogfájáskor, üres fogaknál és szájröhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűffogést, a száznak s a gyomornak bizót. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, ui és régt forradásokra, orbáncz, kiütés, varak, megfagyott s megégett tagokra, rüh ellen, megszünteti a fejfájást, zugást, szagatást, köszvényit, fül-fájalmat stb. **Vigyázzunk tehát a zöld védjegyre amely itt fent látható.**

A hol balzsamom nincs raktáron, onnan rendeljék meg közvetlenül nálam s címezzék: **An die Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.**

Az utazástól legjobban megóv a győrből megrendelés eredeti cartonos üvegekben, melyek Ausztria-Magyarország minden postaállomásra bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveggel **4 koronért**. Bosznia és Herzegovina részére 12 kis vagy 6 dupla üveg **4 kor. 50 fillérért** küldetnek meg. Kevesebb mint 12 kis vagy 6 dupla üveg nem küldetik. — Szt-küldés előre fizetés, vagy az összeg utánvétele mellett történik.

Miért szenved ön? Holott biztos reményt nyújtanak önnek a leg-avútabb seb gyógyítására is csaknem mindig a legfájdalmasabb és veszedelmes műtétet, sőt amputációt is kikerüheti a

Thierry A. gyógyszerész valódi Százlevelűrózsa-kenőcs

alkalmazásával, mely a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak enyhítésében utólérhetetlen. Valódi százlevelűrózsa-kenőcsöt alkalmaznak: a beteggyas nők fájós mellére, a tej lefolyás szorulásánál, a mellkeményedésnél, az orbáncznál s mindenféle régi bajnál, tátongó láb-sebeknél, a sócsuszánál, dagadt lábknál sőt a csontszunál is; továbbá vágott-, szurási-, lövés zúzott sebeknél; idegen testeknek, mint üveg és faszálka, homok, serét, tövis stb. kihúzására; minden kelés, kinövés, pokolvar és ui képződésnél, sőt még a ráknál; az uj-és körömméregnél, hólyagoknál, sebesült lábknál, mindenféle égésbenél, megfagyott tagoknál, a hosszú fekvés által feltört bőrnél, nyakdaganatnál, vérkelésnél és fülfolyásoknál stb.

A szállítás kizárólag az összeg előre küldése vagy utánvételezése mellett eszközöltek. Két téglly csomagolással, beleértve a postai csomagolás díját **3 kor. 50 fillér**. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Mindenki óvakodjék a hatáskülső hamisításoktól és jó arra ügyelni, hogy ha a tégelybe be van-e égetve a „Thierry Adolf Limitet anyalgógy-zerencék Pregrada” védjegye.

Borsajtók.

Granit- és márvány

Sirkövek
ugyszintén

Cserépkályhák
raktára

BEHYNA TESTVÉREKNÉL
vas-, fűszer- és bizományi üzlet
Sátorajja-Ujhely.

Román- és portland cément.

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy alulírott intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra 10—50 évig terjedő

Törlesztési kölcsönöket
eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.